Maa- ja metsätalousvaliokunta
mmv@eduskunta.fi

Viite: Maa- ja metsätalousvaliokunta torstai 2.10.2025 / **Asiantuntijalausunto**

Asia: HE 99/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2026 https://www.eduskunta.fi/pdf/HE+99/2025, pääluokka 30

Suomen Hippos kiittää mahdollisuudesta toimia asiantuntijana asiassa. Kirjallinen asiantuntijalausuntomme koskee maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalle kohdistettuja valtiontukileikkauksia hevosalan osalta.

Hevosalan valtiontuen voimakkaat leikkaukset uhkaavat merkittävää elinkeinoa

Hallituksen esityksessä eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2026 hevostalouden edistämiseen on kohdennettu 26 992 000 miljoonaa euroa. **Tämä on 13 % vähemmän kuin mitä määrärahaa kohdennettiin valtiontalousarviosta vuonna 2025. Kahdessa vuodessa hevostalouden edistämisen määrärahan suuruus on vähentynyt yli 30 %.**

Petteri Orpon hallitusohjelmaan on kirjattu tavoitteeksi: hevostalouden toimintaedellytykset varmistetaan ja suomenhevosen asema kansallisrotuna turvataan. Näiden tavoitteiden täyttymiseksi on ehdottoman tärkeää pitää kiinni toimialan riittävästä rahoituksen tasosta.

Hallitus on hakenut toimissaan ennen kaikkea kasvua yrittäjyyden sekä Suomeen tehtävien investointien vauhdittamisella. Tämä on se suunta, johon myös hevosala tulevaisuudessa tähtää. Suomen Hippos on perustanut tulevaan lisenssimarkkinaan uuden suomalaisen peliyhtiön, **Hippos ATG Oy,** yhdessä ruotsalaisen hevospeliyhtiön ATG:n kanssa. Jotta tämä haluttu investointi tuottaa alalle ja yhteiskunnalle tarvittavaa lisäarvoa, tulee markkinan muutokset vuoden 2026 sekä tulevien vuosien osalta tulee tehdä hallitusti. Tämä tarkoittaa pitkän aikavälin näkymää alan riittävään rahoituspohjaan.

Vuoden 2025 puoliväliriihen pöytäkirjamerkintöjen mukaisesti hevosalan vuosille 27–29 **tarvitsemaa** valtionavustusta tullaan kuitenkin tarkastelemaan vielä uudestaan keväällä 2026. On olennaista, että alan kehitysmahdollisuuksilta ei viedä pohjaa pois rahoituksen liiallisella vähentämisellä.

Mikäli alan rahoituksesta ja hevospelaamisen edellytyksistä ei pidetä kiinni, romahduttaisi tämä joko kokonaan tai isolta osalta muun muassa Suomen maakuntaraviratojen toiminnan. Palkintotuen leikkausten myötä supistuisi myös ammattimainen hevosten valmennus, kasvatus ja omistaminen, ja alan parhaat osaajat ja suurimman investoijat suuntaisivat toimintansa hyvin todennäköisesti esimerkiksi Ruotsiin.

Edelleen, mikäli raviurheilun kilpailutoiminta ja hevoskasvatus näivettyvät, kotimaisen hevospelaamisen kiinnostavuus vedonlyöntikohteena romahtaa. Hevospelaamisen ja -urheilun vetovoiman säilyttäminen ovat elinehto toimialalle niin vuoden 2026 monopolimarkkinassa kuin myös uudessa lisenssijärjestelmässä.

Laajoja vaikutuksia hevosalaan ja sen kautta koko yhteiskuntaan

Hevosala työllistää valtakunnallisesti ja työllisyysvaikutukset ulottuvat myös harvaan asutuille alueille, missä muu työllistyminen voi olla haastavaa. Lisäksi välilliset työllisyys- ja elinvoimavaikutukset ulottuvat laajalti maatalouteen ja maaseutuyrittäjyyteen ja ovat osa yhteiskunnallemme elintärkeää huoltovarmuusnäkökulmaa. Tämä vaikutus näkyy erityisesti Itä-Suomessa.

Tässä tilanteessa ensisijaisen tärkeää on, että alan laajan toimijajoukon luottamus tulevaan ja toimintaedellytykset säilyvät. Emme usko, että Suomella on varaa noin 15 000 alalla työssäkäyvän ja 3 000 taloudellista ja sosiaalista hyvinvointia luovan yrityksen toiminnan lamauttamiseen.

Hevosalan osalta tarvitaan pitkäjänteistä luottamuksen rakentamista. Valtionvallan tulee tunnistaa hevosalan elinkeinona ja lisenssimarkkinan sille tuoma uusi potentiaali ja antaa toimialalle edellytykset onnistua kasvun rakentamisessa.

Hevosilla on entistä suurempi merkitys etenkin maaseudun elinvoimalle

Hevonen on yhä näkyvämpi osa maaseutua. Maatalouden rakennemuutoksessa hevostalous on yksi maaseudun uusista ja kasvavista yritysmuodoista. Hevostalous tarjoaa maaseudulle uusia elinkeino- ja liiketoimintamahdollisuuksia. Hevosten pito vaikuttaa maaseudulla elinkeino- ja harrastustoimintana ja toisaalta maatalous- ja maaseutuyritysten hevostaloudelle tarjoamina palveluina. Hevostalous on merkittävä tekijä maaseudun kehittymisessä sekä luonnon ja maaseutumaiseman monimuotoisuuden ja kulttuuriympäristöjen ylläpitämisessä.

Hevostalleja on Suomessa yhteensä 16 000 ja hevosia arvioidaan olevan runsaalla 11 000 maatilalla. Varsinaista hevostaloutta harjoitetaan 1 800 maatilalla.

Hevosten tarvitsema peltoala on arviolta 100 000 ha. Nykyisillä rehunhinnoilla laskettuna jokainen hevonen kuluttaa suomalaista maataloustuotantoa rehuina (heinä, kaura) 2-3 eurolla päivässä, mikä raha tulee kokonaisuudessaan viljelijälle ja mikä auttaa osaltaan ylläpitämään myös maamme huoltovarmuutta. Elintarvikemyynnin arvon perusteella taas voidaan laskea kunkin suomalaisen kuluttavan kotimaista tuotantoa noin 3,5 eurolla päivässä, josta tuottajan osuus on 10 % eli 0,35 euroa. Näin laskien tarvitaan jokaisen hevosen viljelijälle antamaa tuloa kohden 4–5 ihmistä – maamme noin 70 000 hevosta vastaavat siis laskennallisesti ostovoimaltaan noin 300 000 ihmistä.

Hevosrehun tuotanto on paitsi merkittävä tuotantomahdollisuus tuhansille maatiloille myös luonnon monimuotoisuutta lisäävä tekijä. Hevosyritykset tuovat liiketoimintamahdollisuuksia maaseudun yrityksille myös kiinteistönhoidon, rakentamisen, lantahuollon ja koneurakointiin liittyvien palveluiden sekä eläinlääkintä-, kengitys-, lomitus- yms. palveluiden alalla.

Hevostalous työllistää lähes Lapin matkailun verran suoraa työllisyyttä (15 000 osa- tai täysiaikaista työntekijää) ja kannattelee maaseutuelinkeinoja ja kansallishevosemme suomenhevosen elinvoimaisuutta. Ainoastaan vetovoimainen ravikilpailutoiminta säilyttää suomenhevosen populaation elinvoimaisena. Ala on aloittanut aktiivisen rakennemuutoksen ja haluaa toimia rahoituksen suhteen itsenäisemmin. Lisenssimarkkina nähdään merkittävänä mahdollisuutena sekä hevosalalle että suomalaiselle yhteiskunnalle, mutta sen yhteydessä muutokset alan rahoitukseen on tehtävä elinkeinotoiminnan näkökulmasta riittävän hallitusti.

Suomenhevosen erityisasema – lisätuen tarve

Suomenhevonen, kansallishevosemme, on maamme ainoa alkuperäinen hevosrotu. Suomenhevosen geneettisen monimuotoisuuden sekä populaation terveyden, elinvoiman ja ylipäätään rodun säilymisen kannalta on äärimmäisen tärkeää, että vuosittain syntyy riittävä määrä varsoja. Kriittisenä rajana on pidetty tuhatta syntyvää varsaa, tämän alle on menty jo kolmena peräkkäisenä vuonna. Rotu on nykyisellään jo uhanalainen (NordGen).

Suomenhevosvarsoja syntyi vuonna 2022 vielä 1093, mutta vuonna 2023 enää 979 ja vuonna 2024 895. **Vuoden 2025 varsamäärän arvioidaan jäävän noin 860 tasoon.** Mikäli laskeva trendi jatkuu useamman vuoden, ollaan hyvin pian tilanteessa, josta on erittäin vaikeaa palata kestävälle pohjalle.

Suomenhevosen aseman turvaamiseksi valtiovarainvaliokunta lisäsi vuodelle 400 000 euroa hevostalouden edistämiseen kasvattajatukijärjestelmän kautta. Koko hevosalan ja erityisesti suomenhevosen puolesta olemme tästä erittäin kiitollisia. Myönnetty rahoitus kohdennettiin laatukriteerein täysimääräisenä vuonna 2025 suomenhevostammansa astuttaneille kasvattajille. **Iloksemme voimme todeta, että tämä raha kohdennettiin todellakin oikeaan kohteeseen ja sillä on ollut suora vaikutus suomenhevosten kasvatukseen.**

Huomattavaa kuitenkin on, että tämä 400 000 euron lisäerä näkyy vuodelle 2026 alan kokonaisrahoitusta vähentävänä eränä.

Suomenhevoskasvattajat ovat riittävän varsamäärän tuottamisen näkökulmasta avainasemassa. Hevosalan ja raviurheilun rahoituksen tämänhetkisten hyvin epävarmojen tulevaisuudennäkymien vuoksi kasvattajien tilanne on tukala. Jo nyt nähdään, että moni kasvattaja luopuu laadukkaista siitostammoista, koska pitkää näkymää ei tulevaisuuteen ole. Huomioitavaa on, että myös alan kokonaisrahoitus siirtymäkaudella tulee varmistaa.

Kasvattajien tulevaisuudenusko ja taloudellinen kestävyys ovat kovalla koetuksella. Kasvattajille hevoskasvatuksen tuet ovat merkittävä kannuste ja ne ovat avainasemassa jalostuspäätöksiä tehtäessä. Nykyisessä kriittisessä tilanteessa lisäkannuste kasvattajille on tarpeen. Hevosala itse tekee kaikkensa, jotta suomenhevosen vetovoima kantaa, ja kasvatetut varsat löytävät oman kodin esimerkiksi monipuolisessa harrastus-, kilpa-, terapia- tai työhevoskäytössä.

Vuodelle 2025 kohdennettu suora lisätuki vaikutti merkittävästi kasvattajien aktiivisuuteen. Mikäli järjestelmää pystyttäisiin jatkamaan samoilla kriteereillä, uskomme, että tällä olisi vielä merkittävämpi vaikutus. Tammakohtaista tukea maksettiin myönnetystä lisärahasta 600 euroa/tamma. Tamman omistajilta saadun palautteen perusteella tämä oli merkittävä kannuste siihen, että tamma astutettiin.

Esitämme kunnioittavasti, että maa- ja metsätalousvaliokunta tukisi lausunnollaan lisärahan (eduskunnan joululahjaraha) myöntämistä suomenhevoskasvatukseen 600 000 euron lisäeränä vuodelle 2026 momentille 30.10.54.

54. Hevostalouden edistäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 26 992 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää hevoskasvatuksen ja hevosurheilun edistämiseen myönnettävistä avustuksista annetun lain (331/2023) mukaisten valtionavustusten maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Valtionavustukset maksetaan hevoskasvatuksen ja hevosurheilun edistämisestä annetun lain (331/2023) nojalla.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Rahapeliuudistus	1 500
Suomenhevosen kannan turvaaminen, kertaluonteisen lisäyksen poisto	-400
Valtionavustussäästö (Lisätoimet 2024)	-5 200
Yhteensä	-4 100

2026 talousarvio	26 992 000
2025 talousarvio	31 092 000
2024 tilinpäätös	39 192 000

Helsingissä 1.10.2025

Kunnioittavasti

Suomen Hippos ry

Minna Mäenpää
toimitusjohtaja

Antti Lehtisalo
puheenjohtaja

Lisätietoja: Minna Mäenpää, toimitusjohtaja, p. 040 511 2067, minna.maenpaa@hippos.fi